

РЕШЕНИЕ

№ 44

гр. Варна, 14.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, I СЪСТАВ, в публично заседание на първи март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Милен П. Славов

Членове: Петя Ив. Петрова
Мария Кр. Маринова

при участието на секретаря Виолета Т. Неделчева
като разгледа докладваното от Мария Кр. Маринова Въззивно гражданско дело № 20223000500587 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното.

Производството е по реда на чл.258 и сл. от ГПК. Образувано по подадена въззивна жалба от „Нефт ойл“ЕООД, гр.Търговище, представлявано от управителя Н. ДР. Н., чрез процесуалния представител адв.Т.Р., против решение №115/17.10.2022г., постановено по гр.д.№115/22г. по описа на ТОС, с което са отхвърлени предявените от „Нефт ойл“ ЕООД против Д. Б. Д. искове за заплащане на сумата от 28 527, 75 лв. - главница и 523, 01 лв. - изтекла законна лихва върху главницата, за периода от 04.03.2022г. до датата на предявяване на исковата молба, представляваща неустойка по споразумение от 28.01.2020г., както и е осъдено „Нефт ойл“ЕООД да заплати на Д. Б. Д. сумата от 1 680лв., с ДДС, представляваща направени по делото разноски за адвокатско възнаграждение. В жалбата се твърди, че решението е неправилно, като постановено в протИ.речие с материалния закон, при съществени нарушения на съдопроизводствените правила и поради необоснованост по изложените в същата подробни съображения. Претендира се да бъде отменено и вместо него постановено друго, с което предявените искове бъдат уважени. Претендират се разноски.

Въззиваемият Д. Б. Д. в депозирания отговор по въззивната жалба в срока по чл.263, ал.1 от ГПК чрез процесуалния си представител адв. И.И., поддържа становище за нейната неоснователност и моли обжалваното решение да бъде потвърдено. Претендира разноски

За да се произнесе, съдът взе предвид следното.

В исковата си молба ищецът „Нефт ойл“ ЕООД излага, че на 28.01.2020г. между него и ответника Д. Б. Д. е сключено облигационно споразумение, по силата на което последният се е задължил след прекратяване на трудовото му правоотношение с „Нефт ойл“ ЕООД, по което той е изпълнявал длъжността отговорник митническа проверка в офис Търговище, да не изпълнява същата и/или подобна или сходна длъжност в друга компания, по трудово или гражданско правоотношение, или по какъвто и да било друг конкурентен начин, на територията на област Търговище, за срок от една година, считано от датата на прекратяване на правоотношението. Според длъжностната характеристика на ответника, сред задълженията му са били представителство на клиенти на работодателя пред митническите власти, обмяна на информация с клиенти във връзка с изготвяне на необходимите документи за поставяне на стоките под необходимия митнически режим, определяне на тарифни позиции и кодове на стоки, изготвяне на необходимите документи във връзка със задействане на желаните от клиента митнически режим и представянето им пред митници, ГКПП, ОДБХ, Гранична, Ветеринарна и Фитосанитарни служби, консултиране на клиенти по прилагане на митническо законодателство и др.

Трудовото правоотношение между страните е прекратено на осн. чл.326, ал.1 от КТ, считано от 01.12.2021г.

След прекратяването му ищецът узнал, че ответникът започнал да извършва дейност по митническо агентиране - представителство на физически и юридически лица пред митническите органи в гр.Търговище чрез еднолично притежаваното от него дружество „Експортим“ ЕООД, чийто регистриран предмет на дейност включва множество дейности, вкл. и „митническо агентиране и представителство пред митническите органи“. Възползвайки се от достъпа си до 01.12.2021г. до базата данни на ищеца, която явно е съхранил за себе си протИ.правно, ответникът влизал след това във връзка с дългогодишни клиенти на ищеца/посочените в исковата молба 32 дружества/, предлагал услугите си и поемал митническото им обслужване. Като е договарял и изпълнявал идентични търговски дейности и услуги чрез собственото си дружество, ответникът е извършва конкурентна дейност. С горното е нарушил условията на сключеното между страните споразумение от 28.01.2020г. Последното е създадо облигационно-правна връзка между страните, а не трудовоправна такава, поради което и не накърнява или отменя правото на ответника на свободен избор на професия и работно място, а единствено временно/в рамките на разумен срок/ и за конкретен териториален обхват ограничава извършването на конкурентна на работодателя дейност. Ответникът, ясно разбирайки значението и последиците на обвързването, изрично е декларирал, че за него подписването на споразумението не съставлява ограничаване на каквито и да било права и законови възможности.

Съгласно чл.2 от споразумението за неспазване на поетите с него задължения ответникът дължи заплащане на неустойка в размер на 12 брутни месечни възнаграждения, получени през последните 12 месеца преди

прекратяване на трудовия договор. Същите са равняват на сумата от 28 527, 75лв. С нотариална покана, връчена на 21.01.2022г., ответникът е поканен да заплати на ищеца посочената сума в 10 дневен срок от получаването ѝ. Считано от 04.03.2022г. същият е в забава за изпълнение на посоченото задължение.

Предвид изложеното претендира ответникът да бъде осъден да му заплати сумата от 28 527, 75лв., представляваща дължима неустойка по сключеното между страните споразумение от 28.01.2020г., ведно със законна лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба-09.05.2022г. до окончателното изплащане, както и да му заплати сумата от 523, 01лв., представляваща обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата от 28 527, 75лв. за периода 04.03.2022г. до датата на подаване на исковата молба.

Ответникът Д. Б. Д. в депозирания в срока по чл.131 от ГПК отговор на исковата молба и в хода на производството оспорва предявените иски и моли да бъдат отхвърлени. Не оспорва обстоятелствата, че страните са били в трудово правоотношение, че е едноличен собственик на капитала и управител на „Експортим“ ЕООД и, че подписът върху представеното от ищеца споразумение от 28.01.2020г. е негов. Твърди, че същото е недействително, предвид следното. Сключено е при условията на натиск и недобросъвестно поведение от страната на работодателя. За сключването му служителите са били мотивирани от една страна със заблуждение - че се подписва изцяло формално, защото най-големият клиент на дружеството/„Тракия глас България“ ЕАД/ го изисква, за да го представи в централата си в Турция, като при неподписване на споразумения, ще загубят този клиент/, но няма да бъдат използвани за нищо друго, освен за представянето там, а от друга със заплахата, че който служител не подпише споразумение ще получи предизвестие за прекратяване на трудовия си договор. Горното съставлява недобросъвестно поведение на работодателя в нарушение на чл.8 от КТ. Споразумението протИ.речи и на редица императивно-правно норми. То е подписано при действието на трудов договор между страните и предметът му е свързан с този договор. Същото в протИ.речие с чл.48, ал.1 и ал.3 от КРБ и чл.8, ал.4 от КТ ограничава правото му на труд. ПротИ.речи и на реда, уреден в КТ, за търсене и размери на имуществена отговорност от работника, въвеждайки санкции, които не са предвидени в КТ. ПротИ.речи и на морала и добрите нрави, защото представлява едностранно поемане на задължения от икономически по-слабата страна, както и предвид размера на неустойката. Евентуално прави възражение за прекомерност/намаляване/ на уговорената неустойка.

Съдът, след като съобрази събраните по делото доказателства и приложимия закон, приема за установено от фактическа и правна страна следното.

Предявени са иски с пр.осн. чл.92 и чл.86 от ЗЗД.

Страните не спорят, а и от представените по делото писмени доказателства се установява, че същите са били в трудово правоотношение, възникнало от сключен между тях трудов договор №127/30.05.2016г. Ответникът е заемал длъжността отговорник митническа обработка в офис Търговище. Основните, съгласно представената му длъжностна характеристика, длъжностни задължения са били представителство на клиенти пред митническите власти, обмяна на информация с клиенти във връзка с изготвяне на необходимите документи за поставяне на стоките под съответния митнически режим, определяне на тарифни позиции и кодове на стоки в съответствие с Митническата тарифа, изготвяне на необходимите документи във връзка със задействане на желания от клиента митнически режим и представянето им пред митници, ГКПП, ОДБХ, Гранична, Ветеринарна и Фитосанитарни служби, консултиране на клиенти по прилагане на митническо законодателство и др. Според представените към исковата молба множество пълномощни, клиентите на „Нефт ойл“ ЕООД са упълномощавали дружеството, както и изброените в пълномощните негови служители, един от които ответникът, да подават митнически документи от тяхно име и да осъществяват представителство пред съответните органи.

Трудовото правоотношение е прекратено по реда на чл.326, ал.1 от КТ, съгласно заповед на работодателя №224/29.11.2021г., считано от 01.12.2021г.

Видно от изготвеното от МФ, Агенция „Митници“, ТД „Митница Русе“ удостоверение от 12.07.2022г., за периода 01.12.2021г. до 30.04.2022г. в МБ - Търговище от дружеството „Експортим“ ЕООД /дружество на което ответникът е едноличен собственик на капитала и управител/ и от Д. Б. Д., като пълномощник, са подавани изброените в удостоверението митнически декларации за внос и износ за посочените над 30 дружества, като най-ранната дата на подадена декларация е 14.01.2022г. На голяма част от тези дружества ответникът е бил пълномощник и като служител на ищеца/според цитираните пълномощни/, съответно е подавал митнически декларации от тяхно име в изпълнение на трудовите си задължения, обстоятелството, което ответникът изрично е заявил, че не оспорва.

Съгласно чл.1 от представеното споразумение от 28.01.2020г., подписано между страните и влизащо в сила от 01.02.2020г., ответникът се е задължил безусловно и неотменимо след прекратяване на трудовото му правоотношение с „Нефт ойл“ ЕООД да не изпълнява същата и/или подобна или сходна длъжност в друга компания, по трудово или гражданско правоотношение, или по какъвто и да било друг конкурентен начин, на територията на област Търговище, за срок от една година, считано от датата на прекратяване на правоотношението. Съгласно чл.2, в случай, че Д.Д. наруши задължението си по чл.1, същият се задължава да заплати на „Нефт ойл“ ЕООД неустойка в размер на 12 брутни месечни възнаграждения, който е получил през последните 12 месеца преди прекратяване на договора. Според чл.5 споразумението не представлява част от трудовия договор, сключен между страните, и поражда облигационно-правни

задължения между тях.

Видно от гореустановеното е, че след прекратяване на трудовото си правоотношение с ищеца, в рамките на 1 година след това и на територията на област Търговище ответникът е осъществявал сходна дейност като тази, осъществявана от него по трудовото му правоотношение, а именно по митническо представителство по см. на чл.18 от Закон за митниците.

Спорно между страните е действителността на така подписаното между тях споразумение. Предвид въведените от ответника множество възражения за недействителността му, същите следва да бъдат степенувани и разглеждани като евентуални според тежестта на сочения от страната порок в поредност от най-тежкия - протИ.речие със закона или заобикалянето му, през по-леките, каквито са лисата на основание, липса на съгласие, привидност, невъзможен предмет, протИ.речие на морала или липса на форма, а след установяване на валидност, да се разглеждат следващите пороци, водещи до унищожаемост /в случая умишлено въвеждане в заблуждение и принуда за сключване чрез заплахата/. В съответствие с изложеното първо следва да бъде разгледано възражението за нищожност поради протИ.речие със закона.

Споразумението е подписано на дата, към която страните са били обвързани от валидно трудово правоотношение в качествата им на работодател и служител. То е сключено именно по повод и с оглед това трудово правоотношение и е свързано с престацията, която ответникът, като служител, е предоставял по него на работодателя си. В тази връзка и същото няма характер на самостоятелен договор като източник на облигационно отношение без никаква връзка с трудовото правоотношение, независимо от това какво е изписано в чл.5 от него, защото видът на правоотношението се определя и тълкува в зависимост от това какви права и задължения са поели страните по него. В случая, ако страните не бяха обвързани от трудово правоотношение, подобно споразумение не би имало основание /непосредствена обичайна правна цел/. По съществото си то съставлява вид допълнително споразумение между страните по трудовото правоотношение, с което се уговарят допълнителни условия, свързани с престацията на служителя/предоставената от него работна сила/, а именно, че същият се задължава да не извършва същата дейност, като тази, която престира по трудовото правоотношение, за определен срок след неговото прекратяване и на определена територия, като същевременно се предвижда наказателна санкция за служителя при неизпълнение.

По въпроса за характера на подобни клаузи е формирана трайно установена и непроменяна и понастоящем съдебна практика - напр. решение №417/21.05.2010г. по гр.д.№1228/09г., ВКС, III гр.о., решение №561/17.06.2010г. по гр.д.№1717/09г., ВКС, IV гр.о., решение №533/30.06.2010г. по гр.д.№309/09г., ВКС, IV гр.о., решение №656/25.10.2010г. по гр.д.№1954/09г., ВКС, IV гр.о., решение №663/02.11.2010г. по гр.д.№1477/09г., ВКС, III гр.о., решение

№715/05.11.2010г. по гр.д.№139/10г., ВКС, IV гр.о., решение
№200/17.05.2011г. по гр.д.№1018/10г., ВКС, III гр.о., решение
№369/24.10.2012г. по гр.д.№1070/11г., ВКС, IV гр.о., решение
№140/24.04.2014г. по гр.д.№7325/13г., ВКС, IV гр.о. и др., в които е прието,
че клауза, по силата на която се ограничава извършването на конкурентна
дейност от страна на служител за определен срок след прекратяване на
трудовия му договор е сключена в нарушение на конституционно признатото
право на труд, по-специално нормите на чл.48, ал.1 и ал.3 от Конституция на
РБ, където се прогласяват правото на труд и свободата на избор на професия
и място на работа на всеки гражданин, и на чл.8, ал.4 от КТ, съгласно която
отказът от трудови права е недействителен, така и клаузата, с която се възлага
гражданска отговорност на работник или служител в случай, че след
прекратяване на трудовите правоотношения не спази изискването да не
встъпва в трудови или граждански правоотношения с конкурентна фирма.

Съгласно цитираната установената трайна съдебна практика, и съдът
приема, че така предвиденото по процесното споразумение задължение за
след прекратяване на трудовия договор между страните пряко ограничава,
под заплахата от имуществена санкция, конституционно признатото право на
труд на ответника и правото му да избира свободно своята професия и място
на работа, съобразно образованието и квалификацията си, както и съставлява
отказ от трудови права, поради което е и нищожно поради протИ.речие със
закона, така и клаузата по чл.2, с която се предвижда заплащане на неустойка
при неизпълнение. Действително, свободата на договаряне е принцип,
прокламиран от закона-чл.9 от ЗЗД, но тази свобода, също според закона, не
може да протИ.речи на повелителни правни норми и на добрите нрави, а в
случая подписаното споразумение протИ.речи на повелителни правни
норми.Фактите по повод оплакванията на ищеца, че ответникът използвал
знанията, опита, търговската практика и информацията, придобити при него,
и след прекратяване на трудовия договор влязъл във връзка с негови клиенти
и ги обслужвал, чрез което злоупотребил с доверието му, не са предмет на
споразумението, за чието нарушаване се претендира неустойка.Негов предмет
е поетото задължение да не се изпълнява същата или сходна дейност, като
тази, която е изпълнявана при работодателя.

Поради основателността на посоченото първо възражение за
недействителност на процесното споразумение, не се дължи произнасяне по
следващите основания, които са в условие на евентуалност, съответно и
обсъждане на събраните по повод тях гласни доказателства.

Предвид нищожността на споразумението, същото не е породило права и
задължения между страните. С оглед горното и за ищеца не е възникнало по
силата на споразумението неустойчно вземане, независимо, че в рамките на
една година след прекратяване на трудовия си договор и на територията на
гр.Търговище ищецът е изпълнявал същата дейност, която е изпълнявал и по
трудовия си договор/митническо представителство/. Предявеният главен иск
е неоснователен и подлежи на отхвърляне, а предвид неговата

неоснователност подлежи на отхвърляне и акцесорният иск за мораторна лихва.

Предвид достигане до идентични крайни правни изводи с тези на първоинстанционния съд, обжалваното решение следва да бъде потвърдено. На осн. чл.78, ал.3 от ГПК и направеното искане на въззиваемия следва да бъдат присъдени сторените пред въззивна инстанция разноски, а именно сумата от 1 680 лв., представляваща адв.възнаграждение, съгласно представения договор за правна защита и съдействие от 07.12.2022г.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №115/17.10.2022г., постановено по гр.д. №115/22г. по описа на ТОС.

ОСЪЖДА „Нефт ойл” ЕООД, ЕИК 125544808, да заплати на Д. Б. Д., ЕГН *****, сумата от 1 680лв., представляваща съдебно-деловодни разноски, строени пред въззивна инстанция, на осн. чл.78, ал.3 от ГПК.

Решението подлежи на касационно обжалване при условията на чл.280, ал.1 и ал.2 от ГПК в едномесечен срок от връчването му на страните пред Върховен касационен съд.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____